

TÜRK EĞİTİM SİSTEMİ ÜZERİNE BİR KİTAP VE DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ: "EĞİTİM YERELLEŞSİN Mİ?"

Sebahat SÖYLEMEZ*

İrfan Erdoğan. *Çağdaş Eğitim Sistemleri*. İstanbul: Sistem yayıncılık, 1997. 2. bs. (1. bs. İstanbul, 1995)

Türkiye'de sekiz yıllık kesintisiz eğitim sisteminin yerleştirilmeye çalışıldığı dönemde İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü öğretim üyesi Dr. İrfan Erdoğan'ın *Çağdaş Eğitim Sistemleri* adlı kitabı ikinci baskısını yaptı. Yazar, kitabın birinci baskısında dünyanın en gelişmiş beş devletindeki eğitim sistemlerini mukayeseli olarak incelemişti. Kitabın ilk baskısı, "Karşılaştırmalı eğitim" in yaygın olmadığı Türkiye'de bu alandaki büyük boşluğu doldurmuş ve "karşılaştırmalı eğitim" dersi için kaynak kitap olması özelliğiyle kısa sürede tükenmişti. İlk üç bölümde karşılaştırmalı eğitimin tarifini, tarihi gelişmesini ve yöntemlerini anlatan yazar, müteakip bölümlerde de Amerika Birleşik Devletleri, 1991 öncesi Sovyetler Birliği, Japonya, Fransa ve İngiltere'deki eğitim sistemlerini karşılaştırmalı olarak geniş bir şekilde tahlil etmişti. Kitabın ikinci baskısı bu bölümlere ilave olarak "Türkiye'de eğitim sistemi"ni enine boyuna inceleyen, yapısal ve idarî sorunlarını ortaya koyan ve önemlisi çözüm yolları teklif eden bölümle çıktı.

Sekiz yıllık kesintisiz eğitimin tartışıldığı dönemde kamuoyu, bilerek veya bilmeyerek, "Batı'da, çağdaş ve gelişmiş ülkelerde olduğu gibi" şeklindeki basit ifadelerle ikna edilmeye çalışılmıştı. Gelişigüzel sarfedilen bu kalıplaşmış sözlerden kurtulmak için yazar, birisi tarih olmuş bu beş devletin eğitim sistemini, iyi ve kötü yönleriyle gözler önüne sermiştir. Bu bilgilerin ışığında daha önce yapılmış olan Türkiye'de eğitim sistemi tartışmalarının yeniden gözden geçirilmesi gerektiği bir kez daha ortaya çıkmaktadır. Toplumu gruplara ayıran, belli kesimleri rencide eden, diğer kesimlerle hasmane bir duruma getiren bu tartışmaların nasıl daha yumuşak yapılabileceğinin yollarını da göstermektedir. Konuyla yakından ilgili olan devlet adamlarının bu kitabı göz ardı etmemesi gerekir.

Yapılan tesbitlere göre Türkiye'de toplam işgücünün eğitim düzeyini 5 yıl civarındadır ve bu da oldukça düşüktür. Kitapta yaklaşık 520.000 öğretmen ve

---

* Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

öğretim elemanının görev yaptığı, 77.000 öğretim kurumuna devam eden 12.601.000 öğrenciye sahip olan bu büyük sistemin belli başlı problemlerini şöyle tesbit edilmiş:

1. Yirmibirinci yüzyılın başında Türkiye'de okullaşma oranının okul öncesi dönemde % 16, sekiz yıllık temel eğitimde % 100, orta öğretimde % 75 ve yüksek öğretimde % 19 olarak gerçekleşmesi hedeflenmektedir. Bu hedeflere ulaşmak için mevcut sistemin ilkokullar dışında kapasite olarak yaklaşık iki kat büyütülmesi gerekmektedir.

2. Türkiye'nin büyük bir kesiminde sınıflarda öğrenci yoğunluğu yaşanırken, M.E.B. 1994 yılı bütçe verilerine göre öğrenci sayısı 1 ile 25 arasında değişen ilk ve ortaokulların sayısı 11.122'dir. Bir başka ifade ile onbir bin yüzyirmi iki ilk ve orta okulda bütün öğrenci mevcudu 1 ile 25 arasında değişen bir rakamdır. Bu durumun büyük bir lüks olduğu ve plansızlık veya yanlış planlamanın sonucu olduğu açıktır.

3. Liseyi bitiren öğrencilerin ancak % 20'sinin üniversiteye girebildiği bir sistemde orta öğretimin kalite açısından yetersiz olduğu ortadadır. Bu durumda özel dersanelere gitmek öğrenciler ve onları oraya göndermek de veliler için bir zarurettir.

4. Gelişmiş ülkeler ile karşılaştırıldığında eğitim için bütçeden ayrılan payın hiç de az olmadığı görülmektedir. Fakat yapılan harcamaların büyük bir kısmı eğitimin geliştirilmesi için kullanılmaktadır. 1995 yılı itibariyle Milli Eğitim Bakanlığı harcamalarının % 84,8'i personel giderlerine harcanmıştır. Yatırımlara harcanan miktar ise ancak % 7,57'dir.

Eğitim için harcanan paranın % 95,4'ünü veren devlet adeta tek kaynak gibidir. Üniversiteler için de bu pay % 75-80 civarındadır. Öğrencilerden alınan harçlar ise sadece % 1-2 kadardır. Büyük gürültüler koparılan harçların aslında hiç de çok olmadığı ortadadır. Eğitim için ayrılan kaynaklar belli oranlarda artış gösterse de yeterli gelmemektedir.

Bu tespitlerden sonra yazar, eğitimde reform sayılabilecek çözüm önerilerini de şöyle açıklıyor:

Son yıllarda siyasi platformalarda devletin küçültülmesi konusunda tartışmalar yapılmaktadır. Özellikle kamu iktisadi teşekkülleri için yapılan özelleştirme çalışmaları bu tartışmaların sonucudur. Yazar Dr. İrfan Erdoğan da, yaşanan problemlerin kaynağını özet olarak merkezî sistemle yönetilen eğitim sisteminin hantal idarî yapısının değiştirilmesini çözüm olarak görüyor. Teklif

ettiği sisteme de "Eğitimde yerelleşme" adını koymuş. Bu yeni sistem, dinamik bir yapı içerisinde ortaya çıkan ihtiyaçları, durağan ve planlı gelişmelere cevap vermeye çalışan sistemin alternatifi olduğunu vurguluyor. Çünkü eğitim sisteminin aşırı merkezîyetçi yapılı ile ekonomik, siyasal ve teknolojik alanlarda ortaya çıkan ihtiyaçlara cevap vermesi mümkün değildir. Demokrasinin en temel özelliği olan ferdin istediğini seçebilme hakkının merkezîyetçi bir eğitimde mümkün olmadığını vurguluyor. Öyleyse yapılacak şey nedir?

Eğitim kurumları günümüz ihtiyaçlarına uyum sağlayabilmesi için kendi kendilerini idare edebilen kurumlar olmalıdır. Bunu sağlamak için ise "yerinden yönetime" dayalı yeni bir yönetim modeli gerekmektedir. Böylece okullar ve diğer eğitim kurumları öncelikle hızla değişen ekonomik gelişmelere daha etkili bir şekilde uyum sağlarlar. Dolayısıyla da yerel kaynaklar eğitime kazandırılabilir.

Okullar, yerel düzeyde ortaya çıkan ihtiyaçları kolayca karşılayabilir ve teknolojik gelişmelere de daha çabuk ve kolay uyum sağlarlar. Yerel yönetimde personel de daha yaratıcı ve daha verimli olarak çalışabilir.

Eğitim sistemine işlerlik kazandıracağı kesin olan bu yerinden yönetim sistemine geçiş için eskiyi de kökünden söküp atmaya gerek yoktur. Yeni sistem için gerekli olan alt yapı zaten mevcut sistemde vardır. Yani yeni sistem hazır alt yapının üzerine inşa edilebilir. Bu yeni sistemin sakıncaları da problemleri tespit edip çözüm yoluna gidilmesidir. Yani problemi yok farzedip üzerine sünger çekmek ve eski sisteme devam edilmesini haklı kılmaz.

Yerelleşme ile birlikte eğitimin tek kaynağı olan devlet tekeli kırılacak, yeni finans kaynakları eğitime aktarılacaktır. Bir başka ifade ile yetki ve sorumlulukları azalan merkezi hükümetin yeni sistemde maddî külfeti de azalacaktır. Böylece para kaynağı çeşitlilik kazanacaktır. Eğitime çevre ve veli katkısını sağlayan okullar, kendi kendilerine yetecek kaynağı da üreteceklerdir. Velilerden alınan ve hiç bir kaydı olmayan "eğitime katkı payı" da böyle bir sistemin alt yapısının hazrı olduğunu göstermektedir. Yalnızca adı konmamıştır. Dünyanın en gelişmiş eğitim sistemlerini yerinde inceleyen ve konuya son derece hâkim olan eğitimci Dr. İrfan Erdoğan'ın teklif ettiği "yerel eğitim sistemi"nin temelinde yatan felsefe de şudur: "Eğer günün gerektirdiği bilgiyi okulunuzda üretebilirseniz, bunun pazarlamasına da yaparsınız." Devletçi bir sistemde eğitimin bir kamu hizmeti olduğu ve ücretsiz karşılanması gerektiği kanaati yaygındır. Fakat eğitimin üretilebilir ve tüketilebilir bir 'meta' olduğu da kabul edilebilir. Dolayısı ile alınabilir ve de satılabilir. Amerika'nın da İngiltere'nin de yaptığı bundan başka bir şey değildir. Bu iki devlet için eğitim sistemi bir masraf kapısı değil, aksine bir kazanç kapısıdır. Devletin yurt dışında eğitim görmeleri için öğrenciler göndermesinin temelinde de bu gerçek yalmaktadır. Sayın Erdoğan bu konuya ilginç bir örnekle açıklık getiriyor:

"Çocuk sahibi olmak bireysel bir karardır. O halde bütün diğer insanlar kişisel kararlarla dünyaya gelen çocuğun eğitim maliyetini niye paylaşsın?" (s. 202) Bu açıdan bakıldığında "paralı okulların yanında normal devlet okullarının da belli ölçüde, en azından zorunlu öğretimden sonra ücretli olmasının da bir mantığı vardır." Zaten önümüzdeki asrın adı da şimdiden konmuştur: "Bilgi çağı" Bilgiyi üreten Amerikalılar, onun pazarlamasını da başarıyla yapmaktadırlar. Öyleyse Türkiye'deki eğitim sistemini de hantallıktan kurtarmalı, bilgi üreten, para kazanan, kendi kendini finanse eden kurum haline getirmek bir zarurettir. Bir nevi döner sermayeyi hatırlatan bu sistemin eğitimde kaliteyi artıracığı, personelinin hayat şartlarını da yükselteceği muhakkaktır. Kitapta bu durum şöyle izah ediliyor:

... Eğitimin finanse edilmesinde başka yollar da bulunmaktadır. Öncelikle okullar kendi kendilerine kaynak üretebilir hale gelmelidirler. Bu amaçla eğitime veli ve çevre katkısı sağlanmalıdır. Bunun dışında okullar kendi imkanlarını kullanarak kaynak üretebilmelidir. Bu anlayış ilke edinildiğinde okullar ellerindeki eleman potansiyeli ve alan imkanlarıyla çok rahat gelir elde edebilirler. Örneğin okullara ait spor salonları, bahçeler ve salonlar atıl kaldıkları zaman gelir amacıyla özel ve resmi kurumlara kiraya verilebilir. Özellikle kentlerde ortaya çıkan talep sonucu dersane ve kursları içeren büyük okul dışı pazar olgusu gözlenmektedir. Trilyonların döndüğü bu pazarın temel dinamiği asıl okullarda bulunmaktadır. Okulların asıl etkinliklerinin dışında bu alana kurumsal bir şekilde el atmaları mümkündür. Bu yolla okullar finansal açıdan rahatlayabilirler. (s. 199)

Yazar, eğitim kurumlarının yerel yönetim sistemiyle hem kendi hem de ülke ekonomisine yapacağı katkıyı şöyle izah ediyor:

... Eğitim sisteminin finanse edilmesi için ulusal düzeyde yeni bir vergi sistemi geliştirilmelidir. Geliştirilecek yeni sistem sadece eğitimden faydalananları etkilemelidir. Buna göre her türlü kurum ve kuruluşlar istihdam ettiği insan gücünün eğitim durumuna göre belirli oranlarda devlete vergi ödemelidir. Her elemanın eğitim düzeyi yükseldikçe ihdas edilen vergi oranı yükselmelidir. Aynı şekilde her hangi bir yerde çalışan kişi sahip olduğu eğitim düzeyi oranında devlete ek vergi ödemelidir. Bu uygulama ile eğitim için gerekli kaynak, eğitimden faydalanan kişi ve kurumlardan alınmış olur. (s. 198)

Yazarın kitabında derinlemesine incelediği konulardan birisi de özel okulların veya bir başka ifadeyle paralı okulların durumudur. Türkiye'de paralı okullaşma oranı ilkokulda % 0.3, ortaokullarda % 3 iken, Belçika'da bu oran % 55 ve % 65'e, Hollanda'da % 68 ve % 72'ye, İspanya'da % 35'e, Yunanistan'da % 6 ve % 4'e varmaktadır. Dolayısıyla Türkiye de dünyadaki hızlı değişmeye paralel

olarak devlet okullarının dışında paralı okullara gerekli yatırımı yapmalı, yapanlara da desteğini artırmalıdır. Bunun pratikteki faydası, rekabetin artmasıyla paralı eğitim kurumlarında eğitim hizmetleri tatmin edici seviyeye yükselecek, maliyet düşecek ve kalite artacaktır. Yazara göre paralı okulların yaygınlaşmasıyla bölge düzeyindeki gelişmelere ve ihtiyaçlara cevap verecek yeni tip okullar meydana gelebilir. "Paralı okullar daha fazla akademik serbestliğe sahip olurlar. Ayrıca, paralı okul programları daha çok, öğrencilerin ihtiyacını karşılamaya yönelik olacaktır." (s. 201) Şunu da belirtmek gerekir ki "paralı okul anlayışının temelinde eğitimi herkes için paralı hale getirmek yatmaz. Nitekim paralı okulların yaygın olduğu ülkelerde böyle bir anlayış yoktur, tam tersine parasal gücü olmayanlar için de parasız eğitimin sağlandığı etkili bir sistem işlemektedir." (s. 206)

Kısacası eğitimde kaynak yaratmanın yolu velilerden para toplamak değil, mevcut parayı daha akıllı kullanmaktır. Paralı eğitim ile devletin eğitim hizmeti sunduğu kesimin oranı azalacak, dolayısıyla da aynı miktar parayı daha az nüfusun hizmetine sunması sağlanacaktır.

Öyleyse eğitim nasıl olmalıdır?

Sayın Erdoğan'a göre "Eğitim, sadece kuşakların yaptıklarını yineleyen değil, yeni şeyler yapabilme yeteneği olan insanları yetiştirmeyi amaç edinmelidir." (s. 208) Peki bu amaca nasıl ulaşılacak? Bu amaca ulaşmak için bireylere etkili okuma, yazma, konuşma, yaratıcı düşünme, problem çözme, karar verme, araştırma yapma ve nasıl öğrenileceğini öğrenme gibi beceriler kazandırılmalıdır. Buradan da anlaşılacağı gibi, yeni sistemde eğitim kalitesini yükseltmek için klasik ezberleme metodunun yerine yeni beceriler kazandıran bir metod ön plana çıkmaktadır. Bu konuda zaten uzun zamandan beri tartışmalar yapılmaktadır. Bu nedenle eğitim sisteminde bilgi aktarmadan ziyade bilgiye nasıl ulaşılacağı öğretilmelidir. Bilgi üreten haline gelen eğitim kurumlarının bu bilgileri dağıtımını da etkin bir şekilde yapması gerekir. Bunun için kütüphanelerin ehemmiyeti ön plana çıkmaktadır. Genel kütüphanelerin yanısıra özel kütüphanelerin yani alan kütüphanelerinin açılması gerekir. Mesela, matematik kütüphanesi, Türkoloji kütüphanesi, psikoloji kütüphanesi gibi. Tabii kütüphanelerin yanısıra süreli yayınların da desteklenmesi zaruridir.

Amerika'nın New York Eyaleti, Columbia Üniversitesi'ne bağlı Teachers' College'da 'eğitim yönetimi' ve 'eğitim ekonomisi' üzerine yüksek lisans ve doktora çalışması yapan Sayın Erdoğan, geçtiğimiz yıl uygulamadan kaldırılan 'Ders Geçme ve Kredili Sistem'in faydalarını da şöyle izah ediyor:

... Ders Geçme ve Kredili Sistem ile öğrencinin daha etkin olması sağlanır ve bu şekilde öğretim süreci çok yönlü olarak kontrol edilebilir. Ayrıca nitelikli eğitim için vazgeçilmez olarak görülen öğrenci, öğretmen, veli işbirliği bu sistemle kendiliğinden sağlanır...

Ders Geçme ve Kredili Sistem uygulamasının sonuçlarını hemen beklemek yanlıştır. Nasıl ki eğitime yapılan yatırımlar daha sonraki yıllarda sonuç verirse Ders Geçme ve Kredili Sistemin uygulanması da eğitim sisteminin gelecek yıllarda nitelikli hale gelmesi ve değişen koşullara göre sürekli olarak kendini yenileyebilmesi için bir alt yapı oluşturur.

Her yeni atılımın başlangıcında olabileceği gibi Ders Geçme ve Kredili Sistemin uygulanmaya aşlanmasında bir takım sorunlar yaşanabilir. Bunların başında sistemin nasıl uygulanacağı konusunda bilgi ve anlayış eksikliği, öğrencilerin ders seçmesine yardım edecek rehberlik hizmetlerinin ve seçilecek sayıda yeterli dersin olmaması gibi sorunlar gelebilir.

Özetle nitelikli bir eğitim sisteminin oluşması ve kendine güvenen, girişimci, haklarını arayabilen demokrat bireylerin yetişmesiyle yakından ilişkili olan Ders Geçme ve Kredili Sistem uygulamasına devam edilmelidir. (s. 212)

Yazar bugün kanunlaşmış ve uygulanmaya başlanmış olan sekiz yıllık eğitim konusuna da, zorunlu eğitim tartışmaları başlamadan önce yazdığı ve 10 Mayıs 1996 tarihinde *Yeni Yüzyıl* gazetesinde yayınlanan yazısında temas ediyor. Kitaba da alınan bu yazıda yazarın bu konudaki görüşünü şu şekilde özetlemek mümkün: İlk başta, "sekiz yıllık zorunlu eğitimin ilkökul ile ortaokulda sonlanan eğitim ve öğretimin yapısında herhangi bir değişikliğe gitmeden bir bütün olarak algılanması ortaokul düzeyindeki eğitimi de ilkokullaştırabilir." (s. 213) diyen sayın Erdoğan, kesintisiz yerine bir başka formül teklif ediyor. $3 + 3 + 2 = 8$. Bu formülün birinci üç yılında eğitim-öğretim sınıflar öğretmenleri tarafından verilmeli ve etkili okuma, güzel yazma, doğru anlama, kavrama, güzel konuşma ve hesap yapabilmek üzerinde durulmalıdır. Bu becerilerin öğrenciye kazandırıldığı ilk üç yılda aynı zamanda öğrencilerin sosyal, ruhsal ve bedensel olarak sağlıklı bir şekilde yetiştirilmelerine gayret edilmeli ve sınıfta kalma olmamalıdır. Başarılı öğrencilerin bu üç yılı daha kısa sürede bitirebilmelerine fırsat verilmelidir. İkinci üç yılda ise branş öğretmenleri derse girmeli ve özellikle de yabancı dil eğitimine geçilmelidir. Bu dönemde halihazırda mevcut ilkokulların dört, beş ve ortaokulda görülen dersler verilmelidir. Son iki yılda ise mevcut liselerde okutulan dersler okutulmalıdır. Bu devre ayrıca seçmeli dersler de ihtiva etmektedir. Teklif edilen bu sistem, mevcut öğretmen sisteminin yeniden gözden geçirilmesini gerekli kılar.

Yine bu sistemin içinde yer alması gereken ve yapılması elzem olan en önemli nokta eğitimdeki basamaklar arasındaki ilişkilerin kurulması gerekir. Yani ortaokul ile lise, lise ile üniversite. Bu nasıl olacaktır? Mesela lise son sınıf öğrencilerinin üniversitelerden dersler almaları sağlanabilir. Böylece iki eğitim kurumu birbirini tanıyacak ve birbirinin ihtiyacına göre programlarını yapacaklardır. Nasıl ki liseler üniversiteler için öğrenci yetiştiriyorsa, üniversiteler de kendilerine istedikleri öğrencileri liselerde yetiştirecek öğretmenleri ona göre yetiştireceklerdir. Öğrenci için getirileri ise sayılamayacak kadar çoktur.

Bu şekilde hazırlanan sekiz yıllık temel eğitim süresince öğrencilerin sosyal, ruhsal ve bedensel açıdan sağlıklı olarak yetiştirilmesi esas alındığından, öğrencilerin ilerde yapacağı öğrenim türünü etkileyecek bir yöneltme yapılmamalıdır. Öğrencinin branşlaşmaya doğru yönlendirilmesi lise devresinde başlamalıdır. Bu yöneltme de bir zorlama şeklinde değil, öğrenciye kendi ilgi ve becerisini tanıyabilmesi için yardımcı olacak meslek rehberlik kurumları tarafından yapılmalıdır. Bu da günümüzde liselerde görev yapan rehber öğretmenlere büyük külfetler getirmektedir. Buna rağmen, halihazırda eğitim kurumlarında çalışan veya emekli olan rehber öğretmenler arasında yapılacak bir anketin sonuçları şaşırtıcı olabilir. Yeni teklif edilen bu sistemin ikinci basamağı olan liselerde çok önemli görevler düşen rehber öğretmenlerin varlığı bile okul idareleri tarafından farkedilmiş bile değildir. Okul müdürleri çok sıkı bir işbirliği ve koordinasyon içinde olmaları gereken rehber öğretmenleri sıradan bir memur olarak görmekten vaz geçmelidirler. Bu da sistemin müfettişleri tarafından titizlikle üzerinde durulması gereken bir konudur.

Yine teklif edilen bu sistemde teknik ve meslek liselerini bitiren öğrencilerin kendi alanlarında yüksek öğrenime devam edebilme imkanları normal lise çıkışlılara göre daha avantajlı hale getirilmelidir. Dolayısıyla, mesleğe yöneltme uygulaması da başarıya ulaşmış olur, sonuçları da en kısa zamanda ortaya çıkar.

Sayın Erdoğan kitabının son bölümünde üniversiteye yerleştirme sınavları ve bu sınavlardan sonra üniversiteye giren öğrencilerin problemlerine de parmak basıyor. Tabii her zamanki gibi problemler ile birlikte çözüm teklifleri de sunuluyor.

Lise mezunu gençler, iki basamaklı sınav neticesinde üniversiteye girme uğruna birçok alanı seçme durumunda kalıyorlar. Dolayısıyla binlerce öğrenci kendi isteği dışında yani kendisine uygun olmayan bölümlere giriyor. Bu da öğrencileri mutsuz ediyor. Yılda bir defa düzenlenen seçme ve yerleştirme sınavının sebep olduğu bu tür sorunları ortadan kaldırmak için senede birkaç kez yapılmalıdır. Üniversitelere öğrenci yerleştirmesi de aldıkları en yüksek puan

değerine uygun olarak yapılmalıdır. Böylece öğrenciler kapasitelerini görecekler ve puanlarına uygun istedikleri bir üniversiteye ve bölüme girebilecektir. Bunun da pratik faydası şudur:

Bugün üniversite gençliğinin istemeden girdiği bölümlerde neyi niçin öğrendiğini bilmediğinden yaşadığı mutsuzluğu baştan önleyecektir. Yani girdiği bölüme öğrenci yabancı kalmayacaktır. Derslerde de seçme imkanı olacağı için belki part-time çalışma imkanlarını bile araştırmaya başlayacaktır. Bu da öğrenci olaylarını nisbeten önleyecektir. İsteddiği bir üniversiteye yerleştirilen lise öğrencisinin stresi ve sıkıntısı kalmayacak, üniversite yıllarında da arzulu ve istekli olacaktır.

Üniversite öğrencilerinin bir başka problemi olan öğrenci ile yönetim ve öğretim kadrosu arasındaki iletişim eksikliği de bu sistemle ortadan kalkacaktır. Üniversitelerin sunacağı imkanlar ile öğrenci sosyal ve psikolojik ihtiyaçlarını karşılayacaktır. Böylece öğrenciler ile yöneticiler "birbiriyle çatışan değil, kazanmak için birlikte çalışan" taraflar olacaktır.

Eğitimci Dr. İrfan Erdoğan'ın hazırladığı ve bugünün Türkiye'sinin eğitim sisteminde karşılaşılan belli başlı problemleri ortaya koyan ve radikal sayılabilecek akılcı çözümler teklif eden *Çağdaş Eğitim Sistemleri* kitabı toplumun her kesiminden insana hitap edecek düzeydedir. Öğrenci velisinden bizzat öğrenciye, okul idaresinden eğitimde etkin rol alan siyasîlere kadar herkese yol gösterecek bu kitap herkesin el kitabı olmaya adaydır. Veli, evladı için en iyi eğitimin nasıl verilebileceği konusunda, öğrenci okul yıllarında zamanını en faydalı şekilde nasıl değerlendireceği konusunda, idareciler okullarda yaşanan tatsız olaylara ve problemlere nasıl çözüm bulacakları konusunda, siyasîler de Türkiye'yi 2000'li yıllara hazırlayacak sistem konusunda bu kitaba başvuracaklardır. Kitabın kaynakçası bile bu konuda araştırma yapacak bilim adamları için bir çıkış kapısıdır.